

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Андрей Андреев, ИФ, ВТУ „Св. Св. Кирил и Методий“, член на научно жури заповед №799/14.04.2022 г.

относно: представен дисертационен труд от докторант Георги Тодоров Тодоров, на тема: „Социално-икономически трансформации в СССР в края на 20-те – 30-те години на XX век.“

Докторант Георги Тодоров Тодоров е избрал обемна и интересна тема за изследване. Проблемът, освободен от идеологически наслоявания, безспорно предизвиква интерес и представлява важен етап от развитието на СССР. Темата е дисертабилна и дава възможност на автора да разгърне своя научен потенциал.

Изследваният период обхваща 1928 – 1937 г., т. е. две петилетки – 1928 – 1932 г. и 1933 – 1937 г. Значителният времеви обхват позволява на колегата Тодоров да преследва поставените цели и да формулира съответните изводи.

Структурата на представената дисертация е стандартна, но логична. Тя е увод, четири глави, разделени на параграфи, заключение, огромен брой приложения и подробен справочен апарат. Последният може да се посочи като пример при оформяне на дисертация.

При написването на работата са използвани впечатляващ брой исторически източници – непубликувани архивни документи, както и публикувани извори, не само сборници с документи, но и мемоари, преса, кореспонденция и др. Авторът посочва и обективните трудности пред които е изправен – сериозно разминаване в статистическите данни в различни извори.

Той прави опит да даде обяснение за това, например хаосът в отношенията между отделните ведомства, изкуствено завишаване на данни и др.

Видно е, че докторантът добре познава историографията по въпроса, но тук изпъква и следната препоръка: да обърне внимание и на достиженията на българските изследвания по проблема.

Първа глава изследва индустриализацията на СССР. В нея имаме огромно количество статистически данни, целящи да покажат съществените промени в страната, настъпили от края на 20-те години и през 30-те години на XX век. Тук докторант Г. Тодоров се сблъсква именно с посочените още във увода несъответствия в отделните източници. Същите проблеми се наблюдават и във втора глава, но там авторът акцентира върху целевото развитие на отделни култури – зърно, технически и т. н., което му помага при трудностите на съветската социалистическа бюрокрация. Втора глава разглежда проблемите на селското стопанство, но прави впечатление заобикалянето на проблема за негативното влияние на колективизацията на селското стопанство. Това е разбираемо, предвид огромната тема за колективизацията. Последната е реално отделна тема за голямо изследване.

Трета и четвърта глава, по мое мнение, са „силната“ част на дисертацията. Тук личи компетентен анализ и авторско мнение, макар и несмело в отделни моменти. В трета глава се изследват социалните промени в градския начин на живот. Приносен момент е фокусирането върху бита на обикновения човек, финансовото му положение, ролята на семейството и училището при израстването на младите хора, посочени са промените в сравнение с предходния период.

По същата схема (положителна) е построена и четвърта глава, която изследва промените в съветското село. Добро впечатление прави сравнението с положението там преди събитията от 1917 г., както и по времето на Гражданската война. Колегата Тодоров точно представя и изграждането на паралелни структури на партиен и държавен апарат. Тук авторът е могъл да даде и пояснения за появата и развитието на този процес, още от знаковия X

конгрес на болшевишката партия. Докторантът правилно отбелязва и съхранената религиозност в руското село, въпреки терорът над Руската православна църква, клира и вярващите. Тук може да се спомене и дейността на катакомбната църква и объркването сред вярващите при обновленския разкол. Авторът би трябвало по-ясно да представи своето мнение за колективизацията на селското стопанство, взело милиони жертви.

Може да се спомене и големият обем на представената дисертация. Ако колегата Тодоров реши тя да бъде издадена, то намаляването на обема е задължително. Това може да стане най-вече за сметка на първа и втора глава. Приложенията са полезни за бъдещи изследователи, но немалка част от тях повтарят информация и биха могли да отпаднат. Тук е основната слабост на представената дисертация – авторът не успява да извлече само необходимата му информация за икономическото развитие на СССР, която да илюстрира тезата му. Вместо това той залага на цялостно представяне на икономическите процеси и резултати, с множество излишни данни, което допълнително „натоварва“ текста.

Направените препоръки целят подобряването на работата на колегата Г. Тодоров. Те не накърняват безспорните достойнства на представената дисертация.

Георги Тодоров отговаря на минималните национални изисквания за придобиването на научна степен „Доктор“. Той представя необходимия брой статии, отпечатани в авторитетни издания.

Заключение: Препоръчвам на Уважаемото научно жури да даде положителна оценка на научната продукция на докторант Георги Тодоров Тодоров. Изказвам становище, че той отговаря на всички условия да му бъде присъдена образователната и научна степен “доктор”, за което гласувам ЗА.

проф. д-р Андрей Андреев

STATEMENT

by Prof. Dr. Andrey Andreev, Faculty of Arts, St. St. Cyril and Methodius", member of scientific jury order № 799/14.04.2022.

"Socio-economic transformations in the USSR in the late 1920s - 1930s".

Doctoral student Georgi Todorov Todorov has chosen a voluminous and interesting topic for research. The problem, freed from ideological layers, is undoubtedly of interest and represents an important stage in the development of the USSR. The topic is suitable for a dissertation and gives the author the opportunity to develop his scientific potential.

The studied period covers 1928-1937, i.e. two quinquenniums - 1928-1932 and 1933-1937. The significant time span allows the colleague Todorov to pursue the set objectives and formulate the relevant conclusions.

The structure of the presented dissertation is standard but logical. It involves an introduction, four chapters divided into paragraphs, a conclusion, a huge number of appendices and a detailed reference apparatus. The latter can be referred to as an example when framing a dissertation.

An impressive number of historical sources have been used in the writing of the work - unpublished archival documents as well as published sources, not only collections of documents but also memoirs, press, correspondence, etc. The author also points out the objective difficulties he faced - serious discrepancies in statistical data in different sources. He attempts to provide an explanation for this, e.g. the chaos in relations between different departments, artificial inflation of data, etc.

It is evident that the PhD student is well aware of the historiography on the issue, but the following recommendation stands out here: he should also pay attention to the achievements of Bulgarian research on the problem.

Chapter One examines the industrialization of the USSR. In it, we have a huge amount of statistical data aimed at showing the significant changes in the country that took place from the late 1920s through the 1930s. Here, Ph. Todorov is confronted precisely with the inconsistencies in the individual

sources mentioned in the introduction. The same problems can be observed in chapter two, but there the author focuses on the targeted development of individual crops - grain, technical, etc., which helps him with the difficulties of the Soviet socialist bureaucracy. Chapter Two deals with the problems of agriculture, but is notable for its avoidance of the problem of the negative impact of collectivisation on agriculture. This is understandable, given the huge topic of collectivization. The latter is really a separate topic for a major study.

Chapters three and four are, in my opinion, the "strong" part of the dissertation. Competent analysis and authorial opinion is evident here, albeit tentative at points. Chapter three explores social changes in urban lifestyles. The focus on the everyday life of the common man, his financial situation, the role of the family and school in the growth of young people is a contributory point; changes from the previous period are indicated.

The fourth chapter, which examines changes in the Soviet village, follows the same pattern (positive). The comparison with the situation there before the events of 1917 and during the Civil War makes a good impression. My colleague Todorov also accurately presents the construction of parallel structures of party and state apparatus. Here, the author could have also given explanations of the emergence and development of this process, since the landmark X Congress of the Bolshevik Party. The doctoral student also correctly notes the preservation of religiosity in the Russian countryside, despite the terror of the Russian Orthodox Church, the clergy and the faithful. One may also mention here the activities of the Catacomb Church and the confusion among the faithful during the Renewal schism. The author should more clearly present his opinion about the collectivization of agriculture, which took millions of victims.

One can also mention the large volume of the dissertation presented. If my colleague Mr Todorov decides to publish it, the reduction of the volume is a must. This could be done mainly at the expense of chapters one and two. The appendices are useful for future researchers, but not a few of them repeat information and could be dropped. Here is the main weakness of the thesis presented - the author fails to extract just the information he needs on the economic development of the USSR to illustrate his thesis. Instead, he relies on a comprehensive presentation of economic processes and outcomes, with a lot of redundant data, which further "loads" the text.

The recommendations made are aimed at improving the work of colleague G. Todorov. They do not undermine the undoubted merits of the thesis.

Georgi Todorov meets the minimum national requirements for the award of the degree of Doctor of Science. He presents the required number of articles published in reputable journals.

Conclusion. I express my opinion that he meets all the conditions to be awarded the educational and scientific degree "Doctor", for which I am voting 'yes'.

Prof. Dr. Andrey Andreev